

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Fastsatt av Riksantikvaren 9. november 2011 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven § 12 nr.1.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1-1 *Formålet med fredning*

Fredning etter forskriften har som formål å sikre og bevare et representativt utvalg kulturminner i form av byggverk og anlegg knyttet til statens virksomhet. Fredningen skal bidra til å

- a) sikre at arkitektoniske eller kulturhistoriske verdier ved byggverkene og anleggene bevares
- b) vise statlige sektorers historiske utvikling og deres betydning, for eksempel for samfunnsutviklingen, oppbyggingen av Norge som velferdsstat og forholdet til urfolk og minoriteter
- c) sikre at representative eksempler fra ulike perioder av en utvikling bevares
- d) formidle forståelse for de sektorer og tidsepoker de representerer
- e) bevare byggverkene og anleggene som historiske referanser og kilde til kunnskap
- f) bevare opprinnelige elementer og senere tilføyelser dersom disse vurderes å ha en selvstendig verdi som representant for en historisk utvikling
- g) sikre at byggverkene og anleggenes innbyrdes sammenheng ivaretas
- h) sikre at uteområdene bevares og at den funksjonelle og visuelle sammenheng med de fredete kompleksene opprettholdes.

§ 1-2 *Omfang*

Fredningen omfatter byggverk og anlegg etter kapittel 2 flg.

Nærmere informasjon om byggverkene og anleggene fremgår av landsverneplanene for hver sektor og er tilgjengelig på Riksantikvarens nettside.

§ 1-3 *Fredningsbestemmelser*

Byggverk og anlegg som er fredet etter forskriften skal forvaltes på en slik måte at de kulturhistoriske og arkitektoniske verdier de representerer, blir ivaretatt.

Det er ikke tillatt å foreta inngrep i fredete byggverk og anlegg så langt de er fredet.

Med *inngrep* menes

- a) å rive, skade, bygge om eller flytte
- b) å skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold
- c) å skade eller permanent fjerne løst inventar som inngår i fredningen.

Med *vanlig vedlikehold* menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningselementer og detaljer som for eksempel dører, vinduer, listverk, gerikter og overflatebehandlingen. Vanlig vedlikehold skal skje i samsvar med opprinnelig eller eksisterende teknikk, utførelse og materialbruk og på en måte som ikke reduserer arkitektoniske og kulturhistoriske verdier.

Annet ledd er ikke til hinder for ordinær skjøtsel i hage- og parkanlegg og annet grøntanlegg.

§ 1-4 *Dispensasjon*

Forvaltningsmyndigheten jf. § 1-7 kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet.

Ved avgjørelsen av hva som utgjør særlige tilfelle skal det legges vekt på i hvilken grad tiltaket er nødvendig av hensyn til formålet med fredningen, herunder

- a) istandsetting og restaurering
- b) utskiftning av ødelagt materiale og eller vegetasjon
- c) tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og konstruksjoner under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert dokumentert grunnlag og i tråd med tradisjonelle metoder og materialbruk
- d) brannsikringstiltak
- e) andre tiltak som skal beskytte kulturminnet.

I vurderingen av hva som utgjør særlige tilfelle kan det også legges vekt på tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, som for eksempel hensyn til sikkerhet og andre forhold av vesentlig betydning.

§ 1-5 *Forvaltningsplan*

Vedkommende departement er ansvarlig for at det utarbeides forvaltningsplaner for fredete byggverk og anlegg det er ansvarlig for.

Forvaltningsplaner skal forelegges Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt, for å sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

§ 1-6 *Avhending*

Forskriften gjelder selv om deler av eller hele byggverk og anlegg som er fredet, går ut av statlig eie.

Eier er ansvarlig for at Riksantikvaren i god tid før overdragelsen underrettes om denne.

§ 1-7 *Myndighet*

For byggverk og anlegg i statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt. For byggverk og anlegg som er gått ut av statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til regional kulturminneforvaltning.

§ 1-8 *Brudd på bestemmelsene*

Overtredelse av § 1-3 for fredete byggverk og anlegg etter kapittel 2 flg. straffes etter kulturminneloven § 27.

Kapittel X Ikraftsetting

§ x-1 *Ikraftsetting*

Forskriften trer i kraft straks.